

Stseen ooperist «Salome», Salome — Jenny Anvelt; Herodes — Aleksander Püvi. G. Vaidla foto

«SALOME» «ESTONIA» LAVAL

«Estonia» teatri repertuaaripilt rikastus uue huvitava lavateosega — aastavahetusel esietendus siin Richard Strauss'i ooper «Salome». See on maailma ooperiliteratuuri üks huvitavamaid, sealjuures raskemaid teoseid — nii solistide, ansamblite ja kooripartii-de kui orkestripartii osas.

Teatri peadirigent ja kunstiline juht Eesti NSV rahvakunstnik Neeme Järvi algatas idee, pidas teatri loomingulist kollektiivi võimeliseks seda teost omandama küllaltki lühikese ajaga ja viis dirigendina selle loomingulise kavatsuse ka lõpuni. Tallinna muusikaüldsus võttis uuslavastuse väga soojalt vastu ja huvi ooperi vastu aina kasvab.

«Salome», Richard Strauss'i kolmas ooper (R. Strauss on kirjutanud üldse 15 ooperit, neist viimase, «Capriccio» 1941. a.), esietendus 9. detsembril 1905. a. Dresdeni Kuninglikus Ooperiteatris, kus sai tohutu menu osaliseks ja levis sealtpeale peaaegu kogu Euroopa ooperilavadele. Juba kahe esimese aasta jooksul mängiti «Salomed» 50 teatris ja igal pool äratas ta kaas-aegsetes suurt vaimustust.

«Estonias» lavastas teose teatri peanäitejuht, Eesti NSV teeneline kunstitegelane Udo Väljaots, kelle lavastuslikus kontseptsioonis on veenvalt ja reljeefselt antud nimikangelanna sisevõitlus ja häving kokkupõrkes uue prohvetliku maailma imega. Lavakujundus kunstnik Agu Püümannilt toetab hästi seda sünget isiku- ja ajastudraamat, mille Oscar Wilde kirjutas 1892. a. piibliepisoodi ainetel.

Richard Strauss'i omas ajas uudseim ja kõlaliselt keerukaim, ekspressionismiläheda-

seim, väga dramaatiline ja jõuline muusika, milles on tõelist idamaist koloriiti ja päikeselööska («Salomed» on Gustav Mahler nimetanud üheks oma aja suurimaks šeddöövriks, Strauss'i instrumentatsiooni nimetas Romain Rolland aga kunstimeks), pääseb Neeme Järvi dirigeerimisel täielikult maksvusele. Osatäitjate veenev esinemine annab lavastusele suure kunstilise jõu ja haarab kuulajat tugevasti.

Ooper lisab uue tahu, annab uusi avaldusvõimalusi teatri väga mitmekülgetele kunstnikuisiksustele, nii vanadele kui ka noortele. Peaosades näeme NSV Liidu rahvakunstnikku Tiit Kuusikut, kes imetlusväärse jõulisuse ja dramatismiga, täie vokaalse säruga esitab prohvet Johhanaani rolli; samas osas esineb laitmatu stiilitunnetusega ka teatri noor solist Ahti Männik. Nimikangelanna Salome osa kehastavad nii Mare Jõgeva kui ka Jenny Anvelt, mõlemad noored lauljatarid. Mare Jõgeva üheks seni paremaks rolliks oli nimiosaline Puccini lühiooperis «Cde Angelica», kus juba täielikult avaldus selle huvitava laulja näitlejatalent, tema vokaalne küpsus ja isikupära. Jenny Anvelt on varem laulnud Tatjana osa Tšaikovski «Jevgeni Oneginis».

Üle hulga aja esineb teatrilaval jälle ooperitenor Aleksander Püvi, kehastades ilmekalt ja vokaalse üleolekuga nelivürst Herodest. Herodiase osa kannavad Eesti NSV teenelised kunstnikud Aino Kõlvand, Urve Tauts ja Liidia Panova.

R. Strauss'i loomingust on praegu «Estonia» repertuaaris veel ka ooper «Roosikavaler».